

класификация на информацията:

Ниво 0, [TLP-WHITE]

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министър на образованието и науката

ЗАПОВЕД

№ ...../.....2023 г.

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията, чл. 78, ал. 1 и ал. 3, във връзка с чл. 76, ал. 2 и ал. 7 от Закона за предучилищното и училищното образование и за осигуряване на обучението на учениците, които изучават шведски език като чужд език

УТВЪРЖДАВАМ

Учебна програма по учебния предмет чужд език – шведски език, за постигане на ниво А2 (общообразователна подготовка) съгласно приложението.

Заповедта да бъде публикувана на официалната електронна страница на Министерство на образованието и науката.

Контрол по изпълнение на заповедта възлагам на д-р Емилия Лазарова – заместник-министър на образованието и науката.

X

ПРОФ. ГАЛИН ЦОКОВ
Министър на образованието и науката

УЧЕБНА ПРОГРАМА ПО ШВЕДСКИ ЕЗИК ЗА ПОСТИГАНЕ НА НИВО А2

(ОБЩООБРАЗОВАТЕЛНА ПОДГОТОВКА)

КРАТКО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА

Обучението по шведски език във втори гимназиален етап на средната образователна степен е насочено към надграждане на основни езикови и културни знания, придобити в първия гимназиален етап, умения и отношения, свързани с изграждането на комуникативната компетентност на ученика – не само общуване на целевия чужд език, но и развиване на умения за ефективно учене и ползване на дигитални ресурси, на обществени и граждански компетентности, култура, творчество и межкултурен диалог. Тази учебна програма е приложима за XI и XII клас за обучение по шведски език, започнало в IX клас, като в края на втория гимназиален етап (XII клас) учениците трябва да достигнат ниво А2 по Общата европейска референтна езикова рамка.

Тази програма позволява гъвкаво прилагане на изискванията за постигане на описаното равнище на знания и умения по шведски език в съответствие с училищния учебен план.

Тематичните области, езиковите средства, устните и писмените речеви дейности в програмата са съобразени с интересите, възрастовите особености и житейския опит и нуждите на обучаваните. Програмата следва спираловидния принцип на повторяемост и постепенно разширяване на знанията, уменията и компетентностите, отнасящ се за всеки следващ клас през целия етап на обучение, така че ученикът да надгражда новите над старите си знания.

Очакваните резултати по четирите езикови умения – слушане, четене, говорене и писане – се основават на Приложение № 2 към чл. 6, ал. 1, т. 2 от Наредба № 5 от 30 ноември 2015 г. за общообразователната подготовка.

ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО ПО ШВЕДСКИ ЕЗИК ВЪВ ВТОРИ ГИМНАЗИАЛЕН ЕТАП

Таблица с декомпозирани стандарти

СЛУШАНЕ	ЧЕТЕНЕ	ГОВОРЕНЕ	ПИСАНЕ
<p>Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да разбира съдържанието като цяло и да извлича най-важната информация от кратки съобщения, произнесени с умерено темпо, ясна дикция и стандартно произношение; • да разпознава и разбира често употребявани думи и изрази по изучаваните теми; • да проследява кратък разговор между носители на езика, като разпознава основната тема, събеседниците, тяхното лично мнение и емоции; • да разбира кратки, несложни съобщения от средствата за масово осведомяване и да извлича конкретна информация от тях; • в случай на нужда да прибегва до компенсаторни стратегии. 	<p>Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • при глобално четене да определя основната тема на текстове, ограничени по обем и съдържащи основно позната лексика по изучаваните теми и несложни граматични структури; • при селективно четене да открива необходимата полезна информация и да разбира подробности в кратки текстове от всекидневието – обяви, реклами, разписания на транспорта, указания за употреба, менюта, проспекти и др.; • да разбира кратки текстове, свързани с личната и деловата кореспонденция (писма, имейли, кратки текстови съобщения), да открива конкретна информация в тях и да определя емоциите и нагласите на адресанта; • в случай на нужда да използва компенсаторни стратегии. 	<p>При диалогична реч ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да участва в пряк обмен на информация по познати теми от всекидневието; • да установява контакт със събеседника (носител на езика) при изпълнението на рутинни задачи и дейности; • да взема участие в разговор, макар и да не разбира напълно всичко, като разчита на помощта и отзивчивостта на събеседника си; • да участва в разговор по разглежданите теми, не нарушавайки граматичната и лексикалната норма, така че да се нарушава разбирането; • в случай на нужда да прилага компенсаторни стратегии. <p>При монологична реч ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да създава кратък текст описание по познати теми; 	<p>Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да създава кратък текст по вече разгледана тема с помощта на насочващи въпроси и опорни моменти (ключови изрази, картини, снимки и др.); • да попълва личните си данни във формуляр, въпросник, молба, заявление и др.; • да води лична кореспонденция на всекидневна тематика (писмо, имейл, кратко текстово съобщение) с цел молба за съвет, благодарност, извинение, покана, предаване на обща информация за начин на живот, ангажименти, рутинни дейности; • да отговаря на лични писма и имейли с цел приемане или отхвърляне на предложение/покана; • да изразява лично мнение в писмена форма; • да съобразява съдържанието на текста с условието на поставената дидактическа задача;

		<ul style="list-style-type: none"> • да представя себе си и да говори за миналите си дейности и личните си планове за бъдещето; • да изразява лично мнение и оценка по даден проблем; • да говори пред публика по разглежданите теми, не нарушавайки граматичната и лексикалната норма, така че да се нарушава разбирането; • в случай на нужда да използва компенсаторни комуникативни стратегии. 	<ul style="list-style-type: none"> • да използва уместни лексикални средства в писмените си работи и да не нарушава граматичната, лексикалната, правописната и пунктуационната форма на шведския език, така че да се затруднява разбирането.
--	--	--	---

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

Тематични области	Очаквани резултати (компетентности по четирите основни умения: слушане, четене, говорене и писане)	Нови знания
<p>Определени уроци трябва да съдържат елементи или отделна рубрика, свързани с културата и обществения живот на Швеция и другите скандинавски държави. Изкуствата и технологиите да са интегрирани в учебните дейности. Гражданското образование да бъде част от всяка една подходяща тема.</p> <p>I. Аз и другите</p> <ul style="list-style-type: none"> • Чувства, емоции 	<p>СЛУШАНЕ Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да разбира съдържанието като цяло на прослушан текст, свързан с изучаваните тематични области; • да идентифицират и разбират често използвана лексика по изучаваните тематични области; • да формулира глобалната тема на прослушан несложен и ограничен по своя обем текст; 	<p>VERB</p> <ul style="list-style-type: none"> - hjälpverben <i>vara, ha, bli</i>; - modalverben <i>måste, vilja, kunna, skola, böra</i>; - reflexiva verb; - böjning av verb; imperativ, perfekt particip, supinum; - tempus – presens, preteritum, perfekt; - tempusharmoni.

<ul style="list-style-type: none"> • Външен вид и облекло • Образование, образователни институции • Свободно време и интереси <p>II. Светът около мен</p> <ul style="list-style-type: none"> • Професии • Семейство, съвместен живот • Моето жилище • Животът на мигрантите, интеграция • Мултикултурно общество <p>III. Всекидневие</p> <ul style="list-style-type: none"> • Пазаруване и мода • Вътрешен и международен транспорт • Дневен режим <p>IV. Здраве и здравословен начин на живот</p> <ul style="list-style-type: none"> • Спорт и здравословно хранене • Вредни навици <p>V. Природа и екология</p> <ul style="list-style-type: none"> • Дейности сред природата, планински туризъм • Географски обекти и природни забележителности в Швеция • Опазване на околната среда • Климат, природни катаклизми 	<ul style="list-style-type: none"> • да разбира диалози между носители на езика по познати теми и да идентифицира събеседниците; • да разбира кратки гласови съобщения, анонси и откъси от радио предавания и да извлича конкретна информация от тях. <p>ЧЕТЕНЕ Ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да формулира глобалната тема на прочетен несложен и ограничен по своя обем текст; • да извлича конкретна информация от прочетени различни по жанр текстове, свързани с изучаваните тематични области (кратки адаптирани статии, писма, електронни съобщения, брошури, обяви и др. <p>ГОВОРЕНЕ При диалогична реч ученикът може:</p> <ul style="list-style-type: none"> • да установява контакт и да обменя информация, мнения, идеи, да изразява чувства и емоции при изпълнението на всекидневни задачи в училище и у дома; • да обменя информация във всекидневни ситуации, свързани с изучаваните теми; • да участва в разговор по теми, свързани с житейския му опит; • да участва пълноценно в диалог, макар и бавно и с паузи, не нарушавайки граматичната и лексикалната норма на шведския език така, че да не се 	<p>SUBSTANTIV</p> <ul style="list-style-type: none"> - бøjning av substantiv: bestämd och obestämd form, artiklar; - бøjning av substantiv: singular och plural, räknebara och oräknebara substantiv; - genitiv. <p>ADJEKTIV</p> <ul style="list-style-type: none"> - gradbøjning av adjektiv – komparativ och superlativ; - бøjning – obestämd och bestämd form (singular och plural) . <p>NEGATION</p> <ul style="list-style-type: none"> - <i>inte</i> – position i huvudsatsen; - <i>inte</i> – position i bisatsen. <p>PRONOMEN</p> <ul style="list-style-type: none"> - personliga pronomen – subjeks- och objektform; - possessiva pronomen; - reflexiva pronomen; - determinativa pronomen; - opersonliga verbkonstruktioner med <i>det</i>. <p>ADVERB</p> <ul style="list-style-type: none"> - adverb som står i mittfältet: <i>inte, också, aldrig ...</i> - tidsadverb: <i>alltid, ofta, sällan...;</i> - rumsadverb; - gradsadverb; - gradbøjning av adverb – komparativ och superlativ.
--	--	---

VI. Моята родина и светът

- Швеция и останалите страни от Скандинавския север – обща информация
- Известни личности от Швеция и техният принос
- Стереотипи за шведите – типично шведското?

възпрепятства разбирането;

- в случай на нужда да прилага компенсаторни стратегии.

При монологична реч ученикът може:

- да изразява лично мнение, чувства, емоции, съгласие или несъгласие по даден въпрос;
- да създава кратък текст описание;
- да представя себе си, да разказва за своето минало, настояще и бъдеще;
- да прави кратки коментари по проблеми, свързани с изучаваните теми;
- да прави кратко представяне по предварително зададена тема, макар и бавно, с паузи, но не нарушавайки нормите на целевия език така, че да се възпрепятства разбирането;
- в случай на нужда да прибегва до компенсаторни стратегии.

KVANTITETSORD

- *många/mycket, få/lite*;
- räkneord: grundtal och ordningstal.

PREPOSITIONER

- tidsprepositioner;
- rumsprepositioner.

SATSER

- huvudsatsschemat;
- huvudsatser: påståendesatser, frågesatser: frågeordsfrågor och ja/nej-frågor;
- konjunktioner: *och, men, eller*;
- bisatsschemat: bisatser, ordföljd i bisatser;
- indirekt anföring – indirekta frågor och påståenden – *säger att, frågar om*;
- villkorsbisatser – *om, ifall*;
- tidsbisatser – *när, då, innan*;
- subjunktioner.

FONETIK

- lång vokal eller konsonant, betoning, reduktioner;
- uttal av *tjugo*-ljudet /ɛ/ och *sju*-ljudet /ɸ/;
- ordbetoning, ordaccenter, sammansättningsaccent;
- satsbetoning.

ЛЕКСИКА

Включва основни лексикални единици, необходими за несложна писмена и устна комуникация по предвидените от програмата тематични области.

ПРЕПОРЪЧИТЕЛНО ПРОЦЕНТНО РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА ЗАДЪЛЖИТЕЛНИТЕ УЧЕБНИ ЧАСОВЕ ЗА ВСЯКА УЧЕБНА ГОДИНА

Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет шведски език в XI клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.

Годишният брой часове за изучаване на учебния предмет шведски език в XII клас е определеният годишен брой часове в прилагания в училището рамков учебен план.

За нови знания	50%
За упражнения, преговор, обобщение и практически дейности	45%
За контрол и оценка	5%

СПЕЦИФИЧНИ МЕТОДИ И ФОРМИ ЗА ОЦЕНЯВАНЕ НА ПОСТИЖЕНИЯТА НА УЧЕНИЦИТЕ: устни изпитвания и участие в работа в клас, писмени домашни работи, контролна работа, класна работа, работа по проекти.

ДЕЙНОСТИ ЗА ПРИДОБИВАНЕ НА КЛЮЧОВИТЕ КОМПЕТЕНТНОСТИ, КАКТО И МЕЖДУПРЕДМЕТНИ ВРЪЗКИ

Програмата дава възможност на учителя да прилага различни подходи, методи и стратегии на обучение за стимулиране на индивидуалното развитие на учениците и самостоятелност при учене, както и насърчаване на мотивацията им в перспективата на ученето през целия живот.

Обучението по шведски език дава възможност ученикът:

- да развие езикови, социокултурни и ключови компетентности;
- да прилага на практика изучавания език: да чете, да разбира устна реч, да общува, да се изразява в писмена и устна форма;
- да изгради положително отношение към изучаването на шведски език и култура.

ПОДХОДИ И МЕТОДИ ПРИ ОБУЧЕНИЕТО ПО ШВЕДСКИ ЕЗИК

В процеса на обучение се поставя акцент върху:

- личностно-ориентирано обучение, което позволява индивидуализиран и диференциран подход;
- дейностно-ориентиран подход с акцент върху практическото приложение на езика;
- формиране на базова култура на личността: нравствена, правна, естетическа, физическа, култура на труда, на общуването и за развиване на творчески умения и независимо мислене на учениците;
- принципа на преподаване от лесно към трудно, от изучено към ново, като работата се базира на личния опит и изучаваното по другите учебни предмети и новият материал се съпоставя с изучения;
- интегрираното изграждане на четирите езикови умения (четене, слушане, писане и говорене) с превес на устната реч;
- използването на шведски език като език на общуването в клас (българският език се използва при необходимост);
- изграждането на нагласа за межкултурно общуване, развиване на толерантност и интерес към други култури и модели на поведение, както и на чувство за национална идентичност при поднасяне на социокултурната информация за Швеция и останалите страни от Скандинавския север.

Ключови компетентности	Дейности и междупредметни връзки
УМЕНИЯ ЗА ОБЩУВАНЕ НА ЧУЖДИ ЕЗИЦИ	Интегрирано изграждане на четирите езикови умения: слушане, говорене, четене и писане чрез разбиране и съставяне на устни и писмени съобщения, разбиране и изразяване на мисли, факти, мнения, чувства и отношения както в устна, така и в писмена форма в предвидими и познати ситуации; използване на помощни материали и техника, работа със справочници (вкл. дигитални).
КОМПЕТЕНТНОСТИ В ОБЛАСТТА НА БЪЛГАРСКИЯ	Обогатяване на лексиката и осмисляне на отделни граматически категории, развиване на усет за правилен избор на езикови форми, подходящи за конкретен

ЕЗИК	контекст, преговор на основни понятия от морфологията и синтаксиса с цел по-лесно усвояване структурите на целевия език, връзка с учебен предмет български език и литература.
МАТЕМАТИЧЕСКА КОМПЕТЕНТНОСТ И ОСНОВНИ КОМПЕТЕНТНОСТИ В ОБЛАСТТА НА ПРИРОДНИТЕ НАУКИ И НА ТЕХНОЛОГИИТЕ	Дейности за запознаване с основни принципи и методи на природните науки и технологиите, както и отражението им върху природната среда, връзка с изучавания материал по учебните предмети математика, природни науки.
ДИГИТАЛНА КОМПЕТЕНТНОСТ	Използване на системи за електронно обучение в часовете по шведски език за развиване на езикови умения чрез ИКТ, умения за ефективно учене в условия на ОРЕС, връзка с учебен предмет информационни технологии.
УМЕНИЯ ЗА УЧЕНЕ	<p>Натрупване на знания и опит за осъзнаване на потребност от мотивирано учене и необходимост от постоянно самоусъвършенстване чрез:</p> <ul style="list-style-type: none"> - запознаване със стратегии за по-ефективно учене и трайно запомняне; - ролеви игри и симулации; - самостоятелни задачи, отговарящи на индивидуалните интереси на учениците; - представяне на съчинения, стихотворения, песни и пиеси; - работа по проекти, презентации по теми според интересите на обучаваните; - дидактически игри в устна или писмена форма (съставяне на фрази, истории с определени думи, групиране на думи, кръстословици и т.н.); - извънкласна дейност, обвързана с учебния процес (посещения на кино или свързани с културния контекст на скандинавските страни и в частност на Швеция, изложби, уроци, изнесени сред природата и свързани със заобикалящата среда, участие в училищни и извънучилищни проекти, представления, тържества, срещи с носители на езика и др.) - използване на съвременни и класически средства за обучение: аудио- и мултимедийни материали; печатни материали (разкази, комикси, откъси от книги, проспекти, брошури и др.); - електронно обучение (образователен софтуер, онлайн ресурси в допълнение към основната учебна система, дигитални справочници, вкл. речници), връзка с всички учебни предмети.
СОЦИАЛНИ И ГРАЖДАНСКИ КОМПЕТЕНТНОСТИ	Участие в екипни проекти и индивидуални дейности, възпитаване в норми на поведение и изграждане на ценностна система и гражданско самосъзнание; осмисляне на националната културна идентичност чрез опознаване културите на

	другите народи, връзка с всички учебни предмети.
ИНИЦИАТИВНОСТ И ПРЕДПРИЕМЧИВОСТ	Работа в екип и изпълнение на индивидуални задачи, приучаване към спазване на срокове и предварително зададени изисквания, развиване на новаторско мислене и приемане на нови идеи, осъществяване на връзка с всички учебни предмети.
КУЛТУРНА КОМПЕТЕНТНОСТ И УМЕНИЯ ЗА ИЗРАЗЯВАНЕ ЧРЕЗ ТВОРЧЕСТВО	Дейности за опознаване на националната култура в контекста на световното и европейското културно наследство, проекти, творчески инициативи, участие в постановки, празници и др., посветени на България и на Швеция, и за развиване на креативност, връзка с учебните предмети български език и литература, история и цивилизация, музика и изобразително изкуство.
УМЕНИЯ ЗА ПОДКРЕПА НА УСТОЙЧИВОТО РАЗВИТИЕ И ЗА ЗДРАВΟΣЛОВЕН НАЧИН НА ЖИВОТ И СПОРТ	Дейности, формиращи навици за природосъобразен и здравословен начин на живот, положително отношение към световното и националното културно наследство, дейности на открито, следвайки скандинавския и в частност шведския модел на поведение, екскурзии и излети сред природата, връзка с учебния предмет физическо възпитание и спорт.